

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ เราฟังธรรม ฟังสังฆธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาก่อนนะ ต้องสร้างสมบุญบารมีมา เวลาสร้างสมบารมีมา มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กว่าจะตรัสรู้ได้ คั่นคว่ำสิ่งนี้มาๆ สังฆธรรมอันนี้ เห็นใหม่ ถ้าสังฆธรรมอันนี้ นี้ธรรมโอสถ สิ่งต่างๆ เข้าไปชำระล้างจิตใจในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เราฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง

คนเราเกิดมามีสองมือสองเท้าเหมือนกันนะ คนเกิดมาเท่ากันโดยการเกิด คนเกิดมาคนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราดีเพราะการกระทำ ถ้ามีการกระทำ ถ้าทำของเรา ทำเพื่ออะไร เพื่อหัวใจของเรา เห็นใหม่ เราทำเพื่อเรา ทำเพื่อเราทั้งนั้นนะ ใครเกิดมาก็ทำเพื่อตนเองทั้งนั้นนะ

เวลาเราเกิดมาทำมาหากินของเรา เราพยายามขวนขวายของเรา แล้วเราบอกว่าเราเป็นโรคทรัพย์จางๆ โรคจน เวลาเราจนของเรา เราทำอะไรไม่ประสบความสำเร็จของเรา คนที่ประสบความสำเร็จเขามีสติปัญญาของเขา เขาถึงห่วงลูกหลานของเขา กลัวลูกหลานเขาจะเป็นโรครวย โรครวยทำให้จู้จี้จุกจิก รำคาญ ทำให้เห็นแก่ตัว

มันจะจน มันจะรวย มันอยู่ที่หัวใจใจ ถ้าหัวใจเราได้ฝึกฝนที่ดีมาแล้ว จะจนหรือจะรวยก็แล้วแต่ ถ้าเราฝึกฝนบุตรของเรา ฝึกฝนลูกของเราเป็นคนดีขึ้นมา คนดีขึ้นมา ถ้าหัวใจเขาเป็นคนดีขึ้นมา เขาทำเพื่อประโยชน์กับตัวเองก่อน การทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีก็ทำเพื่อตัวเอง เพราะทำเพื่อตัวเอง

เวลาปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เวลาสมควรแก่ธรรม ธรรมะจะคุ้มครองๆ คุ้มครอง เพราะความดีคุ้มครองเราไง เรามีศีลมีธรรมขึ้นมา ทำสิ่งใดก็คลีนของศีลก็คลีนของธรรมมันหอม ทวนลม คนคนนี้เป็นคนดี คนดีเวลาตกทุกข์ได้ยากมีแต่คนคิดถึงเขา คนนี้เป็นคนเลว คนนี้เป็นคนเห็นแก่ตัว ตกทุกข์ได้ยาก เขาปล่อยเลย

แต่ถ้าคนดีๆ ใจ ถ้ามีศีลมีธรรม ธรรมะคุ้มครอง คุ้มครองอย่างนี้ไง ถ้าเราฝึกฝนลูกหลานของเรา ลูกหลานของเราเป็นคนดี เป็นคนดีนะ ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ไปตกที่ไหนก็มีคนมาอุ้มชู เพราะคนเขามีเมตตาของเขา เพราะคนเกิดมา คนต้องการคนดีทั้งนั้นนะ สังคมมันอยู่ได้ สังคมที่มันดี

สังคมมันเกิดเพราะอะไร สังคมก็เกิดเป็นมนุษย์รวมกันเป็นสังคมขึ้นมา ถ้าสังคมที่ดี สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข สมณะชีพราหมณ์ได้ประพฤติปฏิบัติไง สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข การเมือง การเมืองที่นิ่ง ใครทำอะไรก็มีโอกาสได้ทำสิ่งนั้นซะใหม่ ถ้าการเมืองมันวุ่นวายๆ เราทำอะไรได้ แต่ความขัดแย้งไปทั้งนั้นเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสังคมที่ดีๆ คิมนดีที่ไหน มันดีที่หัวใจนี้ไง แล้วหัวใจมันจะดีได้อย่างไร

ครูบาอาจารย์ท่านสอน สิ่งที่สำคัญธรรมได้ๆ คือความรู้สึกรู้ใจของคน ความรู้สึกของเรา ความรู้สึกนี้สัมผัส เห็นไหม เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปรีชา ปฏิบัติ ปฏิเวธ ต้องมีปรีชา ต้องมีการศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาเล่าเรียน เราศึกษาเล่าเรียนด้วยลูกตานั้น ศึกษาเล่าเรียน มีหุมีตา ครูพักลักจำ เราไปอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่ทำความดี เราสังเกต เราดูแลของเรา เราจะทำอย่างนี้ เราจะทำอย่างนี้ไง สิ่งใดที่เป็นความเลวๆ เราจะไม่ทำอย่างนี้ เราจะไม่ทำอย่างนี้ นี่ไง เวลาศึกษา ศึกษาด้วยสายตา ศึกษาด้วยผลกระทบบ อายตนะ ที่เราศึกษามา เวลาเป็นจริง เป็นจริงขึ้นมา หัวใจของเรามันจะสัมผัสธรรมๆ

เวลามันทุกข์มันยากมันบีบคั้นหัวใจนะ คนเกิดมามีสองมือสองเท้าเหมือนกัน ทำไมคนหนึ่งมีความสุขล่ะ ทำไมผู้ที่มีความทุกข์ความยากมันบีบคั้นหัวใจล่ะ มันบีบคั้นหัวใจเพราะอะไร เพราะกิเลสตัณหาความทะยานอยากไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นโทษของมันไง เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้วนะ ไม่เห็นในโลกนี้มีสิ่งใดที่น่ากลัวเท่ากับกิเลสของคน

ไม่มีสิ่งใดน่ากลัวในโลกนี้ มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่กิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันบีบบีบไฟในใจของเราแล้วส่งออกไปทำลายคนอื่น ใจหัวใจดวงนี้ที่มันมีคุณภาพ หัวใจนี้ คนเกิดมามีกายกับใจๆ หัวใจมีทุกๆ คน เพราะเป็นสิ่งมีชีวิต หัวใจดวงนี้มันโดนอะไร มันโดนกิเลส

ค้นหาความทะยานอยากครอบงำมันไว้ใจ ก็เลศค้นหาความทะยานอยากบีบคั้นมันไว้ บีบคั้นมันไว้ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอนตรงนี้ใจ

แล้วถ้ามีคุณค่าๆ คุณค่าเพราะคนสำนึกว่าตัวเราผิด คนจะมีคุณค่ามากเพราะว่าเรามีความผิดพลาด เราจะแก้ไขตัวเรา คนนั้นมีคุณค่า แต่คนเรานั้นยังเหิมเกริมของมันอยู่ มันจะเอาอะไรเป็นคุณค่าของมัน ถ้ามีคุณค่าของมัน นี่ใจ กว่ามันสำนึกได้ สำนึกได้มันคืออะไร

คนที่สร้างอำนาจวาสนามานะ เห็นสิ่งใดก็แล้วแต่ “ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ” ธรรมะเป็นธรรมชาติเพราะครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรม ท่านมองเป็นธรรมชาติ มองเป็นสังขธรรม ใบบ่ไม่หลุดจากขั้วนะ ครูบาอาจารย์เราพิจารณาจนเป็นพระอรหันต์นะ ใบบ่ไม่หลุดจากขั้ว พอมันแก่มันแต่ว่าขึ้นมา มันถึงกาลเวลาของมัน มันต้องหลุดจากขั้วของมันไป ชีวิตของเราก็ต้องเป็นแบบนั้นเหมือนกัน

นี่เรากวาดกันทุกวันเลย ใบบ่ไม่ตกนี้ อู้อู! ลมพัดเคลื่อนกลาดไปหมดเลย เป็นความรำคาญนะ มันตกๆ แต่ครูบาอาจารย์ท่านเห็นมันหลุดออกจากขั้ว ใบบ่ไม่ผลัดใบ อารมณ์ความรู้สึก ความคิดเกิดดับๆ มันเกิดในหัวใจเราแล้ว เกิดแล้วเกิดเล่า เกิดแล้วเกิดเล่า เขาเกิดมาเพื่อเป็นสังขจะเป็นความจริงของเขา คนที่มีสติปัญญา เราจับต้องของเราได้ เราจับต้องถึงความทุกข์ความยากของเราได้ ทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ ทำไมมันทุกข์มันยากขนาดนี้ แล้วทุกข์นี้มันมาจากไหน เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์ควรกำหนด ใ้อเราทุกข์มาจะปิดให้ไม่มีทุกข์ ทุกข์ไม่เอา ทุกข์ไม่เอา

ทุกข์ไม่เอามันเป็นวิบาก มันเป็นผล มันต้องมีที่มา มันมีเหตุมีปัจจัยมามันถึงเป็นแบบนี้ ถ้ามันเป็นแบบนี้ นี่ใจ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ไปละที่ไหนละ ละที่ค้นหาความทะยานอยากใจ อยากให้มันหายไป อยากให้มันไม่มี ผลักไสมันๆ

ผลักไสมันนะบวกลองบวกลอง เวลาทุกข์มันก็ทุกข์อยู่แล้วนะ ผลักไสมันอีก กลายเป็นความทุกข์ย่ำเข้าไปอีก ทุกข์ซ้ำทุกข์ซ้ำเข้าไป แล้วก็บอก “ทำบุญไม่ได้บุญ ทำดีไม่ได้ดี”

ก็เอ็งโง่โง่ ถ้าเอ็งฉลาดขึ้นมาสิ ก็เอ็งมันโง่ ก็มันโง่ ทุกข์มาก็ไปผลักมัน

ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์ ถ้ากำหนดนะ คนที่จะกำหนดได้คนนั้นต้องมีสติปัญญา เราต้องสร้างอำนาจนามา นี่เป็นความทุกข์ พอความทุกข์เรากำหนดแล้ว ทุกข์มันมาจากไหน มันก็สาวไปหาเหตุ แต่พอมันทุกข์ คำว่า “วิบาก” คือผล ผลนี้มันต้องเกิดจากการประกอบ การกระทำ มันถึงเกิดผลอันนี้ ถ้ามันเกิดผลอันนี้ นี่ทุกข์ควรกำหนด

ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ นี่คือมรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราไม่รู้ เราไม่รู้ขึ้นมา เราก็กnockไสเลย เราเป็นชาวพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกทุกข์ไม่ดีๆ ไม่ดีก็พยายามจะผลักไส ผลักไสมันก็เลยกลายเป็นทุกข์ซ้ำซาก ทุกข์ตอกย้ำ ซ้ำซ้อน

แต่คนถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ เราย้อนกลับมาที่เรานี้ เราย้อนกลับมาปฏิสนธิจิต เกิดในใจ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอปปาติกะ กำหนด ๔ ชาติปี ทุกขา การเกิดที่ไหนต้องมีความทุกข์ที่นั่น เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ต้องมีกายกับใจ มนุษย์มีร่างกายนี้ต้องการอาหาร ปัจจัย ๔ หัวใจนี้ต้องการธรรมะนะ หัวใจต้องการความถูกต้องนะ ต้องการความสุจริต

หัวใจนี้ไม่ยอมรับทุจริตนะ หัวใจนี้ไม่ยอมรับความผิดนะ หัวใจนี้ไม่ยอมให้ใครรังแก ทั้งสิ้น แต่มันอยู่ในหัวใจ มันอยู่ในความคิดใจ แต่การกระทำมันทำออกมาไม่ได้ ด้วยอิทธิพลด้วยอำนาจ เด็กเถียงพ่อเถียงแม่ไม่ได้หรือ พ่อแม่ชี้ผิดหมด ไอ้เด็กมันก็ “ผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน อาบน้ำร้อนมาก่อน” เด็กมันรำคาญ แต่ผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดี

ความคิด ความคิดมันเกิดดับ เกิดดับในหัวใจ คนเกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มีธาตุ ๔ ก็คือร่างกายนี้ มันต้องการปัจจัยเครื่องอาศัย ต้องมีปัจจัย ๔ ชีวิตนี้อยู่ได้ต้องมีอาหาร ต้องมีที่อยู่อาศัย ต้องมียารักษาโรค ต้องมีเครื่องนุ่งห่ม ปัจจัย ๔ สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ในวินัยเหมือนกัน เวลาพระบวช พระบวชมาก็ปัจจัย ๔ ทั้งนั้นนะ บาตรคืออาหาร เครื่องนุ่งห่มก็ไตรจีวร ยากี่น้ำมูตรเน่า นี่ไง ที่อยู่อาศัยก็ตามถ้ำ ตามเงื้อมผา เธอจงอยู่อย่างนี้ เธอจงใช้ชีวิตแบบนี้ เธอจงค้นคว้าหัวใจของเธอ ถ้าเธอทำหัวใจของเธอขึ้นมาได้

นี่ไง เราเป็นชาวพุทธๆ ถ้าเป็นความจริงๆ ความจริงมันอยู่ที่หัวใจนี้ ใจนี้สัมผัสธรรมได้ๆ ใจนี้สัมผัสความจริงได้ แล้วความจริงมันอยู่ที่ไหนล่ะ ความจริงถ้ามันเป็นความจริง ความจริงต้องเกิดจากเรา ต้องเกิดจากการปฏิบัติใจ

เราไม่มีสิ่งใดเลย อ้อนวอนขอเอาทั้งนั้น ไปอ้อนวอนขอเอามาจากไหนล่ะ

เรามีหัวใจ เรามีสติปัญญาของเรา เราก็ตั้งสติของเราสิ สติ สติมันยับยั้งได้ หลวงตาท่านสอนประจำ ฝ่ามือสามารถกางกั้นพายุมหาสมุทรได้ เราฟังแล้วซึ่งมาก ท่านบอกว่าฝ่ามือสามารถกั้นพายุได้นะ ฝ่ามือนี้ สติไง

คนมันจะทุกข์มันจะยาก มันจะทุกข์ยากขนาดไหน มันจะมีความคิดรุนแรงขนาดไหน ถ้ามีสติสัมปชัญญะนะ พอมีสติสัมปชัญญะมันนึกได้แล้ว เอ๊ะ! เอ็งคิดทำไม เอ็งมันโง่ ให้อารมณ์มันมาหลอกแล้วก็บีบคั้นในใจนะ พอสติมันกลับมา ความคิดมันจะหยุด นี่ไง ฝ่ามือมันสามารถกางกั้นพายุร้ายได้ กางกั้นได้หมดเลยถ้ามีสตินะ

พอมีสติ เดี่ยวมันก็เกิดอีก เพราะพายุมันตามฤดูกาลใช่ไหม พายุเรายับยั้งมันได้แล้วมันจะสูญสิ้นไปไหม ไม่มีทางสูญสิ้นไปหรอก เราตายไปแล้ว พายุมันยังมีอยู่อย่างนี้ พอถึงฤดูกาลของมันเปลี่ยนแปลงขึ้นมา ความร้อนของมันในน้ำ มันทำให้พายุรุนแรงขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน อารมณ์เราที่มันรุนแรง รุนแรงได้ขนาดไหน ถ้ามันรุนแรงได้ขนาดไหน ฝึกหัดๆ ถ้ามันฝึกหัดขึ้นมา ถ้ามันเห็นผลขึ้นมา โอ้โฮ! มันจะซาบซึ่งมาก ซาบซึ่งนะ อุดตา หิ อุดตา โนาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน โอ้โฮ! เราทำได้ขนาดนี้เชียวหรือ อู้อู! เราสู้ขนาดนี้เชียวหรือ อู้อู! เก่ง เก่ง...เก่งเดี๋ยวก็ตาย มันต้องพัฒนาของมันขึ้นไป

ปัจจุตัง สันติภูริโกนะ ที่ว่ากราบธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมกราบธรรมเพราะมันซาบซึ่งในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นความจริงๆ ขึ้นมาไง นี่ก็เหมือนกัน เราเองเราฝึกหัดของเราขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา เป็นปัจจุตัง เป็นสันติภูริโก

ศึกษามา ศึกษามาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ศึกษามาแล้วเป็นความรู้ของเรา แล้วไปอวดกันลับฝีปากกัน ชมมสากจมา เอตมฺมงฺกมฺมุตตมํ เป็นมงคลชีวิตนะ เราสนทนาธรรมกัน แต่ถ้ามันขัดแย้งกัน นั่นนะหมามันกัดกัน หมามันกัดกันมีแต่น้ำลายฟูมปาก

นี่ก็เหมือนกัน ศึกษามา ศึกษามาเพื่อโต้แย้งกันหรือ ศึกษามาเพื่อว่าเอ็งมีปัญหามากใช่ไหม ปัญหามาก เอ็งไปทรงจำธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานะ มันเป็นตำรา มันเป็นเรื่องที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้เป็นศาสดาของเรา

แล้วเขาวางไว้ทำไม ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ศึกษาให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เพราะความจริงอันนั้น ธรรมโอสถมันจะมีผลไง มันยับยั้งได้หมด มันทำให้ปุณฺณเป็นกัลยาณปุณฺณ แล้วถ้ายกขึ้นสู่มรรค ได้เป็นโศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล นี่มันสามารถทำให้คนคนหนึ่งกลายเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ มันสามารถทำให้ใจดวงหนึ่งพ้นจากกิเลสไปได้ พ้นจากความทุกข์ไปได้

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนดวงใจดวงนี้ไม่ได้ อีกละ” ดวงใจดวงนี้มารมันหาไม่เจอ มารมันหาไม่ได้

ไอ้ไม่ใช่ อ้าซ่าให้มันเลย นี่ไง หลวงตา ครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงพูดไง ในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดน่ากลัวเท่ากับกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของมนุษย์ กิเลสตัดหาความทะยานอยากอันนั้นทำให้เรามีความรู้สึกนึกคิดที่บิดเบี้ยว แล้วความรู้สึกนึกคิดที่บิดเบี้ยวมันก็ทำลายกัน แล้วมันทำลายกัน สร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้นนะ ใครก็แล้วแต่ทำแล้วคิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จ ไม่รู้หรือว่าได้สร้างเวรสร้างกรรมไว้มากน้อยแค่ไหน เพราะได้สร้างเวรสร้างกรรมไว้นะ เราไปล้างไปทำลายในครอบครัวเขาเลยนะ

ในครอบครัวเขามีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข เราไปทำลายในครอบครัวเขาให้แตกแยกนะ เราไปทำลายเขาๆ ทำลายความแตกแยกในครอบครัว ทำลายความสงบสุขในสังคม มันเป็นบุญมาจากไหน มันเป็นบาปทั้งนั้น แล้วใครทำ

กิเลสมันเกิดขึ้นจากใจดวงนี้ มันยุมันแหย่ มันพยายามกระตุ้นให้เราทำ ทำตามแต่ความพอใจ ตามความปรารถนา แล้วมันก็จะสงบตัวลง ผลที่จะตกขึ้น ตกขึ้นกับจิตดวงนั้น จิตดวงที่กิเลสมันครอบงำนั้นแหละ มันกระตุ้นให้เกิดความคิด เกิดการกระทำ ผลจากการกระทำนั้นตกลงสู่ที่จิตดวงนั้น คือเจตนาทำให้จิตดวงนั้น นี่ถึงเป็นพันธกรรม เป็นจริต เป็นนิสัย คนย้าคิดย้าทำสิ่งใด จะเกิดนิสัยอย่างนั้น คนย้าคิดย้าทำอย่างใด มันจะเกิดบาปเกิดกรรมกับใจดวงนั้น

แล้วเกิดมาแล้ว เราเกิดเป็นมนุษย์นะ สองมือสองเท้าเหมือนกัน เสมอกันด้วยการเกิด แต่จิตใจคนไม่เท่ากัน ความรู้สึกนึกคิดของคนแตกต่างกัน คน ความรู้สึกนึกคิดของคนที่เป็นคนดี เจตนาดี หวังแต่คิดดีๆ แล้วเราเห็นคนที่เขาคิดลบนะ คิดทำลาย เรางงนะ เอ๊ะ! ทำไมเขาคิดได้

ขนาดนั้น เขาคิดได้ขนาดนั้น แล้วยังไม่่งเปล่านะ เขาคิดได้ขนาดนั้นนะ เขากว่านเวรกว่านกรรม มาเผาใจเขาโดยเขาไม่สำนึกตัวเลย นั่นคือเวลากิเลสมันฉลาด

แต่เวลาธรรมมันฉลาดนะ เรามีสติมีปัญญาของเรา สิ่งใดเราทำมาด้วยสัมมาอาชีวะ มันจะมีมากมีน้อยขึ้นมา เราก็มีความประหยัคมัธยัสถ์ เราเห็นว่าเพราะการกระทำของเรามันมีคุณธรรมขึ้นมา เราพอใจไง เราพอใจกับผลของการกระทำ เราจะไม่ทำความชั่ว เราจะไม่ทำความเลวทราม เราจะทำคุณงามความดีของเรา มันจะได้มากได้น้อยก็อำนาจวาสนาของเรา นี่ไง ผลบุญมันเกิดตรงนี้ไง นี่ไง ความพอดีไง ความพอดี ความเหมาะสมในใจของเราไง ถ้ามีคุณธรรมอย่างนี้มันจะทุกข์ไหม มันจะไปเทียบเคียงคนอื่นไหม

คนมีสองมือสองเท้าเหมือนกัน แต่หัวใจที่ผ่องแผ้ว หัวใจที่มีสติปัญญาให้เราไม่ไปยอมจำนนอยู่กับความทุกข์อันนั้น ไม่ยอมจำนนอยู่กับกิเลสค้นหาความทะยานอยากอันนั้น นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ใครจะทำอะไรกับเรา สาธุ มันเป็นเวรเป็นกรรมของเขา ถ้าเขายังทำอย่างนี้ต่อไป เขาจะต้องไปเจอเจ้าหน้าที่ เขาต้องไปเจอคุกเจอตารางแน่นอน ความชั่วให้ผลเป็นความชั่ว แต่เราไม่ไปต่อล้อต่อเถียงกับเขา ถ้าคนทำใจได้นะ

หลวงพ่อท่านสอนประจำ แล้วเราก็พูดบ่อยมาก เวลาท่านเตือนพวกเรานะ ใครจะทำชั่วอย่างไรมันเรื่องของเขานะ เราจะทำคุณงามความดีกัน เราจะทำ เรา เรา เราถ้ามีสติสัมปชัญญะ เราจะทำคุณงามความดี ใครจะทำความชั่วแข่งขันชิงดีชิงชั่ว มันเรื่องของเขานะ มันเรื่องของเขานะ เราไม่เกี่ยว แต่เราก็ไม่ไปคลุกคลีกับเขา เราจะทำคุณงามความดีกันนะ ทำคุณงามความดีเพื่อรักษาหัวใจของเราไง

วันนี้วันพระ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันรู้ มันตื่นขึ้นมาแล้ว มันสร้างแต่คุณงามความดีของเรา ให้หัวใจเราผ่องแผ้ว ให้หัวใจเรามีคุณธรรม มีคุณธรรมขึ้นมา มันก็เกิดพันธุกรรมของเราไง พันธุกรรม พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ถึงที่สุดแล้ว สร้างอำนาจวาสนาบารมีเต็มแล้วมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราสาวก สาวก เราที่สร้างหัวใจคุณงามความดี คุณงามความดีนี้มันจะเข้าไปในใจของเราให้ใจเรามีจุดยืน ให้ใจเราตั้งมั่น ให้ใจเราไม่วอกแวกวอแว ไม่ให้ใจเรา โลกธรรม ๘ เขาติณินินทาแล้ววูบวาบไปหมดเลย

แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนานะ นั้นปากเขา ปากสกปรก เราเชื่อปากองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องทาน เรื่องศีล เรื่องภาวนา เราเชื่อองค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่เชื่อปากสกปรก ไม่เชื่อปากกิเลส เอวัง